

Centralna Komisja Egzaminacyjna w Warszawie

EGZAMIN MATURALNY 2011

WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2011

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie	Życie społeczne i konflikty wartości społecznych (I.R.2 / I.P.1)

Poprawna odpowiedź

D.

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

Zadanie 2. (0–2)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu społecznym (opisy zjawisk społecznych) (II.P.7)
Wiadomości: Procesy społeczne, prawidłowości życia społecznego (I.R.1/ I.P.1)	

Poprawna odpowiedź

A. stratyfikacja społeczna (uwarstwienie społeczne / struktura warstwowa / struktura gradacyjna)

B. konformizm

C. stereotyp

2 p. – za poprawne podanie trzech nazw

1 p. – za poprawne podanie dwóch nazw

Zadanie 3. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Instytucje życia społecznego w Polsce (I.R.3/ I.P.1)
-------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi

jedna spośród:

- wyznanie katolickie (rzymskokatolickie) i wyznanie prawosławne
- katolicyzm (rzymski katolicyzm) i prawosławie
- Kościół katolicki (rzymskokatolicki) i Kościół prawosławny (Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny)
- Święty Kościół Rzymski i Cerkiew Prawosławna
- katolicy i prawosławni

1 p. – za poprawne podanie dwóch wyznań

Zadanie 4. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Współczesne formy państw (I.R.4)
-------------------------	----------------------------------

Przykład poprawnej odpowiedzi

trzy spośród:

- Luksemburg (Wielkie Księstwo Luksemburga)
- Liechtenstein (Księstwo Liechtenstein)
- Watykan (Państwo Miasta Watykańskiego / Państwo Watykańskie / Państwo Miasta Watykan)
- Monako (Księstwo Monako)

1 p. – za poprawne podanie trzech nazw państw

Zadanie 5. (0–3)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym (mapa polityczna Europy) (II.P.7)
Wiadomości: Modele ustrojowe państw (I.R.5)	

Poprawna odpowiedź

Wielka Brytania (Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej / Zjednoczone Królestwo)	A.	monarchia	gabinetowo-parlamentarny (westminsterski / parlamentarno-gabinetowy / parlamentarny)
Francja (Republika Francuska / V Republika Francuska)	D.	republika	parlamentarno-prezydencki (półprezydencki / semiprezydencki / semiprezydencki / mieszany)
Niemcy (Republika Federalna Niemiec / RFN)	B.	republika	kanclerski

3 p. – za poprawne wypełnienie trzech wierszy tabeli

1 p. – za poprawne wypełnienie jednego wiersza tabeli

Zadanie 6. (0–1)

Korzystanie z informacji	Lokalizacja ważnych wydarzeń w czasie (II.P.4)
Wiadomości: Przemiany ustroju Polski (I.R.4/I.R.3)	

Poprawna odpowiedź

A. – 3

B. – 4

C. – 2

D. – 1

1 p. – za poprawne wskazanie chronologii

Zadanie 7. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Sądy i Trybunały w Polsce, zasady funkcjonowania organów władzy w RP (I.P.10/ I.R.7)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

A. prawda

B. fałsz

C. fałsz

1 p. – za poprawne wskazanie prawdziwości/ fałszywości wszystkich zdań

Zadanie 8. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Hierarchia aktów prawnych (I.P.9)
-------------------------	-----------------------------------

Poprawna odpowiedź

C.

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi

Zadanie 9. (0–2)

Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanych przepisów prawnych (II.7)
Wiadomości: Elementy prawa cywilnego, karnego, administracyjnego (I.R.10)	

Poprawna odpowiedź

- A. abolicja
B. pozew
C. decyzja (administracyjna)

2 p. – za poprawne podanie trzech terminów**1 p.** – za poprawne podanie dwóch terminów**Zadanie 10. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Elementy prawa cywilnego (I.R.10)
-------------------------	-----------------------------------

Poprawna odpowiedź

B.

1 p. – za wskazanie poprawnej odpowiedzi**Zadanie 11. (0–4)**

Wiadomości i rozumienie	Procedury ochrony praw człowieka (I.R.9)
-------------------------	--

Poprawna odpowiedź

- A. Rady Europy
B. Strasburgu

1 p. – za podanie dwóch poprawnych nazw, w przypadku nazwy miasta także z błędem literowym bądź zapisu fonetycznego**Zadanie 12. (0–3)**

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym (mapa polityczna Bałkanów) (II.P.7)
Wiadomości: Szanse i bariery rozwoju Europy (I.R.11)	

Poprawna odpowiedź

A.	Słowenia (Republika Słowenii)	2
B.	Bośnia i Hercegowina	4
C.	Chorwacja (Republika Chorwacji)	6

3 p. – za poprawne wypełnienie trzech wierszy tabeli**1 p.** – za poprawne wypełnienie jednego wiersza tabeli**Zadanie 13. (0–1)**

Wiadomości i rozumienie	Organizacje międzynarodowe (I.P.15)
-------------------------	-------------------------------------

Poprawna odpowiedź

- A. prawda
B. prawda
C. fałsz

1 p. – za poprawne wskazanie prawdziwości/ fałszywości wszystkich zdań

Zadanie 14. (0–1)

Wiadomości i rozumienie	Instytucje i zasady działania Unii Europejskiej (I.P.14)
-------------------------	--

Przykład poprawnej odpowiedzi
dwie spośród: B., C., D.

1 p. – za wskazanie minimum dwóch poprawnych odpowiedzi

Zadanie 15. (0–2)

A. Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym, krytyczna analiza materiałów źródłowych (I.P.2/ II.R.1)
	Wiadomości: Modele ustrojowe państw demokratycznych (I.R.5)
B. Wiadomości i rozumienie	Modele ustrojowe państw demokratycznych (I.R.5)

Przykład poprawnej odpowiedzi

A. jedna spośród:

- iluzoryczny charakter wotum nieufności wobec rządu
- przegłosowanie wotum nieufności wobec rządu nie oznacza dymisji tego organu
- w przypadku przegłosowania przez parlament wotum nieufności wobec rządu prezydent może rozwiązać parlament
- prezydent ponad innymi organami państwa
- prezydent może rozwiązać parlament
- rząd ponosi odpowiedzialność przed prezydentem

1 p. – za podanie poprawnego argumentu

B. jedna spośród:

- cała władza wykonawcza skupiona jest w ręku prezydenta
- nie ma instytucji premiera
- szefem rządu jest prezydent
- prezydent posiada kompetencje właściwe premierowi

1 p. – za poprawne wyjaśnienie

Zadanie 16. (0–2)

A. Korzystanie z informacji	Rozumienie czytanych przepisów prawnych (II.P.7)
	Wiadomości: Historyczne formy państwa polskiego, zagrożenia dla demokracji (I.R.4 / I.R.6)
B. Wiadomości i rozumienie	Historyczne formy państwa polskiego, zagrożenia dla demokracji (I.R.4 / I.R.6)

Poprawna odpowiedź

A. jednolitość władzy (monizm władzy)

1 p. – za poprawne nazwanie zasady

B. przykład wyjaśnienia – jedno spośród:

- organ ustawodawczy jest nadrzędny nad organami sądowniczymi
- organ ustawodawczy jest nadrzędny
- jeden z organów władzy jest ponad innymi
- brak podziału władzy / brak trójpodziału władzy
- organy sądownicze nie są niezależne
- parlament nadrzędnym organem władzy
- legislatura nadrzędnym organem władzy
- Sejm PRL był nadrzędnym organem władzy

1 p. – za poprawne wyjaśnienie

Zadanie 17. (0–1)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym, krytyczna analiza materiałów źródłowych (I.P.2 / II.R.1)
Wiadomości: Przemiany społeczeństwa polskiego, kultura polityczna społeczeństwa polskiego (I.R.3 / I.P.6)	

Przykład poprawnej odpowiedzi

jedna spośród:

- Wśród osób deklarujących absencję wyborczą (i niezdecydowanych) odsetek akceptujących zmiany po 1989 roku jest mniejszy niż w potencjalnych elektoratach partii
- Wśród osób deklarujących głosowanie odsetek akceptujących zmiany po 1989 roku jest większy niż wśród niegłosujących (i niezdecydowanych)

1 p. – za podanie poprawnej zależności

Zadanie 18. (0–3)

A. Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym (tekst popularnonaukowy oraz dane z badań opinii publicznej w formie wykresów słupkowych), krytyczna analiza materiałów źródłowych, analiza stanowisk różnych stron debaty publicznej (II.P.2 / II.R.1 / II.R.2)
	Wiadomości: Modele ustrojowe państw demokratycznych (I.R.5)
B. Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym (tekst popularnonaukowy), krytyczna analiza materiałów źródłowych (II.P.2 / II.R.1)
	Wiadomości: Zasady funkcjonowania organów władzy w RP (I.R.7)

Przykład poprawnej odpowiedzi

A. jedna spośród

- nieakceptowaną zmianą są wybory Prezydenta przez Zgromadzenie Narodowe – zgadza się z tym 9% respondentów
- 89% respondentów chce – inaczej niż autor tekstu – powszechnych wyborów prezydenckich

1 p. – za podanie nieakceptowanej zmiany wraz z przytoczeniem danych

B.

Proponowane zmiany	Aktualne unormowania konstytucyjne
jedna spośród: <ul style="list-style-type: none"> • uchwalenie ustaw w drodze referendum z inicjatywy parlamentu • możliwość zarządzania przez parlament referendum ogólnonarodowego w sprawie uchwalania ważnych dla obywateli ustaw 	jedno spośród: <ul style="list-style-type: none"> • referendum ogólnonarodowe może zostać zarządzane jedynie w sprawach o „szczególnym znaczeniu dla państwa” • referendum zarządza Sejm lub Prezydenta RP za zgodą Senatu • ustawy uchwała obecnie Sejm • referendum dotyczy przepisów rozdziału I, II i XII konstytucji • procedura legislacyjna nie przewiduje instytucji referendum
sędziów Trybunału Konstytucyjnego wybiera Sejm, a kandydatów wysuwają gremia prawnicze i naukowe	sędziów Trybunału Konstytucyjnego wybiera Sejm (a kandydatów wysuwa grupa co najmniej 50 posłów lub Prezydium Sejmu)

2 p. – za poprawne wypełnienie dwóch wierszy tabeli

1 p. – za poprawne wypełnienie jednego wiersza tabeli

Zadanie 19. (0–2)

Korzystanie z informacji	Korzystanie ze źródeł informacji o życiu politycznym, krytyczna analiza materiałów źródłowych (I.P.2 / II.R.1)
Wiadomości: Funkcjonowanie organów władzy w RP, zagrożenia dla demokracji (I.R.7 / I.R.6)	

Poprawna odpowiedź

A. legislatura

przykład argumentu – jeden spośród:

- niewłaściwe mechanizmy tworzenia prawa
- tworzenie „złego” prawa
- złe tworzenie prawa / psucie dobrych projektów ustaw

administracja

przykład argumentu – jeden spośród:

- niewłaściwe wypełnianie funkcji usługowej wobec obywateli
- urzędnicy pokazują swoją władzę w stosunku do obywatela
- urzędnicy nie są przewodnikami obywatela

1 p. – za poprawne wpisanie dwóch argumentów

B.

- niezależność sądów
- ochrona praw człowieka (wypełnianie standardów demokratycznego państwa prawa w dziedzinie praw człowieka)
- zbudowanie (demokratycznego) prawa wyborczego

1 p. – za poprawne wpisanie trzech sukcesów

Zadanie 20. (0–20)**Temat 1.**

Tworzenie informacji	Formułowanie wypowiedzi pisemnej zawierającej przedstawienie różnych form organizacji życia zbiorowego oraz ocenę kwestii politycznych (III.R.3 / III.P.1)
Wiadomości: Zasady funkcjonowania instytucji prezydenta, prezydentura w państwach demokratycznych (I.R.7 / I.R.5)	

Kryteria oceniania

Charakterystyka sposobu wyboru Prezydenta RP (0–2)

2 p. – za pełną charakterystykę zasad i trybu wyborczego

1 p. – za częściową charakterystykę zasad i trybu wyborczego

Charakterystyka kompetencji Prezydenta RP (0–8)

1) klasycznych (w tym reprezentacyjnych) i w polityce zagranicznej

2) w zakresie polityki obronnej i bezpieczeństwa

3) nominacyjne i wobec rządu (oraz procedury jego powoływania)

4) legislacyjne i wobec parlamentu

8 p. – za pełną charakterystykę kompetencji Prezydenta RP w czterech podanych dziedzinach zasad i trybu wyborczego

2 p. – za pełną charakterystykę kompetencji Prezydenta RP w jednej podanej dziedzinie

1 p. – za częściową charakterystykę kompetencji Prezydenta RP w jednej podanej dziedzinie

Ocena pozycji ustrojowej Prezydenta RP z odwołaniem się do modeli prezydentury we współczesnych państwach demokratycznych o systemach (0–6)

1) prezydenckim

2) parlamentarno-prezydenckim

3) parlamentarno-gabinetowym

6 p. – za charakterystykę trzech wskazanych modeli prezydentury z odniesieniem do pozycji ustrojowej Prezydenta RP

2 p. – za charakterystykę jednego ze wskazanych modeli prezydentury z odniesieniem do pozycji ustrojowej Prezydenta RP

1 p. – za częściową charakterystykę jednego ze wskazanych modeli prezydentury z odniesieniem do pozycji ustrojowej Prezydenta RP lub za charakterystykę jednego ze wskazanych modeli prezydentury bez odniesienia do pozycji ustrojowej Prezydenta RP

*Jeśli został użyty w odpowiedzi błędny przykład państwa, zdający nie otrzymuje punktu za charakterystykę modelu prezydentury.***Wykorzystanie materiałów źródłowych (0–2)**

2 p. – za poprawne powołanie się na minimum dwa materiały źródłowe

1 p. – za poprawne powołanie się na jeden materiał źródłowy

Poprawny język wypowiedzi (0–1)

1 p. – za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym

Poprawna forma wypowiedzi (0–1)

1 p. – za pracę z uporządkowanym, logicznym wywodem i właściwą strukturą

Temat 2.

Tworzenie informacji	Formułowanie wypowiedzi pisemnej zawierającej uzasadnienie własnego stanowiska w sprawach publicznych oraz ocenę kwestii politycznych (III.R.3 / III.P.2)
Wiadomości: Zasady funkcjonowania zasad demokratycznego państwa prawnego w Polsce, zagrożenia dla demokracji (I.R.7 / I.R.6)	

Kryteria oceniania

Nazwanie zasad demokratycznego państwa prawnego (0–4)

Przykładowe zasady:

- praworządności (nadrzędność prawa, pewność prawa, równość wobec prawa)
  - praw człowieka (niezbywalny charakter, przestrzeganie, zabezpieczenie praw i wolności)
  - suwerenności narodu (wolne wybory, formy demokracji bezpośredniej)
  - podziału władz (równowaga władz, niezależność władzy sądowniczej)
  - pluralizmu (pluralizm polityczny, pluralizm ideologiczny, pluralizm gospodarczy)
- 4 p.** – za poprawne nazwanie minimum czterech zasad
1 p. – za poprawne nazwanie jednej zasady

Charakterystyka zasad demokratycznego państwa prawnego (0–8)

8 p. – za pełną charakterystykę czterech zasad

2 p. – za pełną charakterystykę jednej zasady

1 p. – za krótką charakterystykę jednej zasady

Ocena funkcjonowania zasad demokratycznego państwa prawnego w RP (0–4)

4 p. – za pełną ocenę funkcjonowania minimum czterech zasad

1 p. – za pełną ocenę funkcjonowania jednej zasady

Wykorzystanie materiałów źródłowych (0–2)

2 p. – za poprawne powołanie się na minimum dwa materiały źródłowe

1 p. – za poprawne powołanie się na jeden materiał źródłowy

Poprawny język wypowiedzi (0–1)

1 p. – za pracę napisaną językiem w pełni komunikatywnym

Poprawna forma wypowiedzi (0–1)

1 p. – za pracę z uporządkowanym, logicznym wywodem i właściwą strukturą